

**MUITINĖS DEPARTAMENTAS
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS**

Lietuvos Respublikos socialinės
apsaugos ir darbo ministerijai

2020-10-15 Nr. (4.5)3B- 6413
I 2020-10-09 Nr. 20-13535

Kopija
Lietuvos Respublikos finansų ministerijai

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Muitinės departamentas prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Muitinės departamentas), susipažinęs su pateiktu derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos pareigūnų ir karių valstybinių pensijų įstatymo Nr. I-693 15 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-4600 ir Lietuvos Respublikos pareigūnų ir karių valstybinių pensijų įstatymo Nr. I-693 1 ir 6 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-4950“ projektu (toliau – Nutarimo projektas), teikia šias pastabas ir siūlymus.

Nutarimo projekto 2 punkte siūloma nepritari Lietuvos Respublikos Seimo narės Aušros Papirtienės parengtam Lietuvos Respublikos pareigūnų ir karių valstybinių pensijų įstatymo Nr. I-693 1 ir 6 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIIIP-4950 (toliau – Įstatymo projektas), kuriuo siūloma pareigūnų ir karių valstybines pensijas skirti buvusiems muitinės pareigūnams, perkeltiems į karjeros valstybės tarnautojų pareigas įgyvendinant Lietuvos Respublikos tarnybos Lietuvos Respublikos muitinėje statuto 2 straipsnio pakeitimo įstatymą Nr. XIII-1383.

Nutarimo projekte pažymima, kad Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos ir vidaus reikalų sistemos pareigūnams, kurie buvo perkelti į karjeros valstybės tarnautojų pareigas, teisė gauti pareigūnų ir karių valstybinę pensiją buvo išsaugota, nes minėti pareigūnai visada turėjo teisę gauti pareigūnų ir karių valstybinę pensiją. Tuo tarpu įstatymų leidėjas, nustatydamas, jog teisę į pareigūnų ir karių valstybinę pensiją turi tik muitinės pareigūnai, dirbę muitinės mobiliosiose grupėse ar muitinės postuose arba atlikę kriminalinę žvalgybą ir (arba) ikiteisminį tyrimą, atsižvelgė į pareigūnų ir karių valstybinės pensijos paskirtį, kuri atskleista konstitucinėje doktrinoje – atlyginti už sudėtingą, atsakingą, dažnai rizikingą ir pavojingą asmens tarnybą valstybei. Todėl, priešingai negu į karjeros valstybės tarnautojo pareigas perkelti Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos ir vidaus reikalų sistemos pareigūnai, kiti į karjeros valstybės tarnautojo pareigas perkelti muitinės pareigūnai negali turėti teisėtų lūkesčių gauti pareigūnų ir karių valstybinę pensiją. Be to, muitinės pareigūnai į karjeros valstybės tarnautojų pareigas perkelti įvertinus tai, kad jų atliekamos funkcijos nebuvo susijusios su statutinei įstaigai teisės aktuose nustatytų uždavinių įgyvendinimu ir jie neturėjo viešojo administravimo įgaliojimų sau nepavaldžių asmenų atžvilgiu (pvz., atliko vidaus administravimo funkcijas personalo, finansų, teisės srityse), todėl siūlymas ir šiems asmenims skirti pareigūnų ir karių valstybines pensijas neatitiktų pareigūnų ir karių valstybinių pensijų paskirties.

Muitinės departamentas nepritaria Nutarimo projekto 2 punktui, kuriuo siūloma nepritari Įstatymo projektui.

Įstatymo projektu siekiama visiems Lietuvos Respublikos muitinės pareigūnams, tarnavusiems iki 2018-12-01 ir perkeltiems į karjeros valstybės tarnautojų pareigas muitinės

sistemoje įgyvendinant Lietuvos Respublikos tarnybos Lietuvos Respublikos muitinėje statuto 2 straipsnio pakeitimo įstatymą Nr. XIII-1383, numatyti pareigūnų valstybines pensijas nuo tarnybos muitinėje statutinio pareigūno pareigose pradžios kaip ir kitų tarnybų statutiniams pareigūnams, kurie buvo perkelti į karjeros valstybės tarnautojų pareigas (pvz. įgyvendinant Lietuvos Respublikos tarnybos Kalėjų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statuto 2 straipsnio pakeitimo įstatymą Nr. XIII-1382 arba įgyvendinant Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto pakeitimo įstatymą Nr. XII-1855), tačiau kitaip nei statutiniai muitinės pareigūnai, išsaugojo teisę gauti pareigūno valstybinę pensiją.

Įstatymo projektu siūloma nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kuris vienodai traktuotų muitinės pareigūnus, perkeltus į karjeros valstybės tarnautojų pareigas, lyginant su Kalėjų departamento ir vidaus reikalų sistemos pareigūnais, perkeltais į karjeros valstybės tarnautojų pareigas. Dabartinis teisinis valstybinių pensijų reguliavimas pažeidžia konstitucinį visų asmenų lygybės įstatymui principą, nes viena grupė pareigūnų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, traktuojama kitaip, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimtys skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas. Kalėjų departamento ir vidaus reikalų sistemos pareigūnai, kaip ir muitinės pareigūnai, neturintys teisės į pareigūnų valstybines pensijas, buvo perkelti į karjeros valstybės tarnautojų pareigas, nes neatitiko šių tarnybų statutuose nustatytos pareigūnų sąvokos, tačiau skirtingai nei muitinės pareigūnai, išsaugojo teisę gauti pareigūnų valstybines pensijas. Pažymėtina, kad muitinės pareigūnai neatitiko pareigūno sąvokos todėl, kad pats įstatymo leidėjas minėtu Lietuvos Respublikos tarnybos Lietuvos Respublikos muitinėje statuto 2 straipsnio pakeitimo įstatymu Nr. XIII-1383 ir pakeitė muitinės pareigūno sąvoką.

Įstatymo projektu taisoma Įstatymo leidėjo 2007 m. padaryta klaida, kai muitinės pareigūnus įtraukus į pareigūnų valstybinių pensijų sistemą, valstybinė pensija buvo numatyta ne visiems statutiniams muitinės pareigūnams, o tik muitinės mobiliųjų grupių ir muitinės postų pareigūnams ir muitinės pareigūnams, atliekantiems kriminalinę žvalgybą ir (arba) ikiteisminį tyrimą. Tokiu būdu dalis muitinės pareigūnų buvo diskriminuojami, nes visų muitinės pareigūnų tarnybą reglamentavo tas pats Tarnybos Lietuvos Respublikos muitinėje statutas, jiems buvo taikomi tie patys reikalavimai ir apribojimai, tačiau jokioje kitoje statutinėje tarnyboje, išskyrus muitinę, pareigūnai nebuvo skirstomi į gaunančius pareigūnų valstybinę pensiją ir negaunančius.

Pažymėtina, kad Konstitucinis Teismas 2008 m. gruodžio 24 d. nutarime akcentavo, kad įstatymų leidėjas, turėdamas plačią diskreciją, gali pasirinkti, nustatyti ar nenustatyti, kad muitinės sistemoje tam tikras pareigas ėjusiems pareigūnams būtų skiriama pareigūnų ir karių valstybinė pensija, kokiomis sąlygomis ši pensija skiriama, taip pat gali nustatyti, kad šios pensijos bus skiriamos ir anksčiau atitinkamoje tarnyboje dirbusiems, bet po įstatymo, kuriuo tam tikrai pareigūnų ir karių kategorijai nustatoma pareigūnų ir karių valstybinė pensija, įsigaliojimo nebedirbantiems asmenims. Atsižvelgiant į minėtame Konstitucinio teismo nutarime pateikiamą teisės aiškinimą, teisiųjų kliūčių Įstatymo projekto priėmimui nėra.

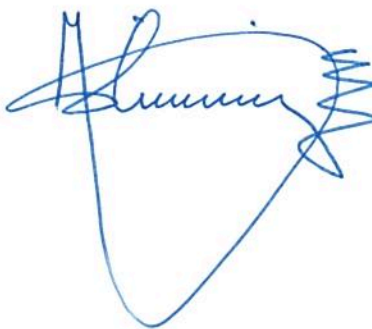
Muitinės pareigūnams teisėti lūkesčiai gauti vienodas su kitų tarnybų pareigūnais socialines garantijas buvo įtvirtinti 1990 m. spalio 9 d. priimto Lietuvos Respublikos muitinės laikinojo įstatymo Nr. I-653 14 straipsnio 2 dalyje ir 1993 m. balandžio 29 d. priimto Lietuvos Respublikos muitinės įstatymo Nr. I-140 14 straipsnio 2 dalyje („*muitinės pareigūnas, atlikdamas tarnybines pareigas, yra valdžios atstovas. Jam taikomos karinę tarnybą atliekančio asmens valstybinio draudimo sąlygos, jo neliečiamybė, garbė ir orumą gina įstatymai*“). Pastarasis įstatymas galiojo iki 1998 m. sausio 1 d. Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad „neužtikrinus asmens teisėtų lūkesčių apsaugos, teisinio tikrumo ir teisinio saugumo, nebūtų užtikrintas asmens pasitikėjimas valstybe ir teise“ (Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismo 2013 m. gegužės 30 d., 2013 m. gegužės 16 d., 2013 m. vasario 15 d. nutarimai.).

Nutarimo projekte taip pat nurodyta, kad, pritarus Įstatymo projektui būtų nepagrįstai išplėstas pensijų gavėjų ratas ir pažeistas konstitucinis asmenų lygiateisiškumo įstatymui principas, nes muitinės pareigūnams, kurie išėjo iš tarnybos muitinėje iki 2018 m. gruodžio 1 d. Įstatymo projekto nuostatos nebūtų taikomos. Muitinės departamento nuomone,

Įstatymo projektu nėra nepagrįstai plečiamas pensijų gavėjų ratas, o priešingai – taisomos ankstesnės įstatymų leidėjo klaidos, dėl kurių ir buvo pažeidžiamas lygybės prieš įstatymą principas. Kaip minėta, įstatymų leidėjas, naudodamasis diskrecija, gali nustatyti, kad muitinės sistemoje tam tikras pareigas ėjusiems pareigūnams, bet po įstatymo, kuriuo tam tikrai pareigūnų ir karių kategorijai nustatoma pareigūnų ir karių valstybinė pensija, įsigaliojimo nebedirbantiems asmenims būtų skiriama pareigūnų ir karių valstybinė pensija. Atkreiptinas dėmesys, kad Įstatymo projekto rengėjas 2020 m. spalio 1 d. įregistravo Seime pasiūlymą Įstatymo projektui, kuriuo siūlo teisę į pareigūnų ir karių valstybinę pensiją nustatyti ir muitinės pareigūnams, tarnavusiems iki 2018 m. gruodžio 1 d.

Atsižvelgdamas į pateiktus argumentus, Muitinės departamentas siūlo keisti Nutarimo projekto 2 punktą ir pritarti Įstatymo projektui.

Generalinio direktoriaus pavaduotojas,
atliekantis generalinio direktoriaus funkcijas

Jonas Miškinis